

KENNIS OVER DE OORZAAK VAN EEN PROBLEEM IS ESSENTIEEL

Metten is weten!

Sinds de corona-uitbraak weet iedereen in Nederland wat een sneltest is. Op basis van deze test wordt snel duidelijk of er wel of geen sprake is van een besmetting met het virus. In de veehouderijsector zijn er ook genoeg testen beschikbaar. Deze testen zijn vaak direct bij de koe uitvoerbaar of door een lab van de dierenartsenpraktijk zelf, waardoor u vaak binnen een dag de uitslag hebt.

Tekst: Danique Bens, dierenarts adVee Dierenartsen Beeld: Twan Wiermans

Zo kunt u denken aan een sneltest voor diarree bij kalveren, mestonderzoek onder de microscoop, melkonderzoek bij mastitis, algemeen bloedonderzoek bij de liggende koe en een meting van ketonen bij slepende melkziekte. Ook is het mogelijk om kweken in te laten zetten uit allerlei soorten weefsels om vervolgens een gevoeligheidsbepaling uit te voeren. Ondanks dat er zoveel testen beschikbaar zijn, wordt er in de praktijk niet altijd gebruik van gemaakt. Hierdoor kan het gebeuren dat er verkeerde therapieën worden ingezet of dat een vaccinatieschema 'niet werkt'. Dit terwijl er wellicht (gewoon) tegen de verkeerde kiemen wordt behandeld of gevaccineerd.

Uiergezondheid

Een voorbeeld uit de praktijk is de koe met ernstige uierontsteking waar vaak het label E. coli-mastitis aan wordt gegeven. Dit terwijl er nog genoeg andere kiemen, zoals Klebsiella en Streptococcus uberis, een soortgelijk beeld kunnen geven, maar een ander plan van aanpak vergen. Met behulp van een melkonderzoek en een antibiogram krijgt u in de loop van de tijd een beeld welke kiemen op uw bedrijf een rol spelen en of er sprake is van resistentie voor bepaalde antibiotica. Met deze kennis kan er ook preventief worden gekeken welke bedrijfsspecifieke managementaanpassingen er zouden kunnen worden gemaakt om de uiergezondheid op uw bedrijf te verbeteren. Waar er bij koegebonden kiemen wordt gekeken naar het melkstel of de robot, de melktechniek en overdracht van koe op koe, zal de focus bij omgevingsgebonden kiemen meer liggen bij de hygiëne van de koeien, boxen en stal en het type strooisel wat wordt gebruikt.

Melkonderzoek hoeft niet alleen gebruikt te worden bij klinische uierontsteking, maar kan ook zeker een toegevoegde waarde hebben bij

dieren met een hoog celgetal. Door het nemen van een monster van alle spenen kan door middel van een celgetalmeting worden bepaald welk kwartier is besmet. Vervolgens kan worden gekeken welke kiem de oorzaak is en kan er een passend advies worden gegeven om onnodige/vroegtijdige afvoer te voorkomen. Zorg ervoor dat u niet te lang wacht met het nemen van melkmonsters. Bij chronisch besmette dieren gaat het slagingspercentage van behandeling snel achteruit. Het advies is dan ook om melkmonsters standaard af te nemen bij klinische mastitisgevallen en in te vriezen. Wanneer er meerdere gevallen achtereen zijn, kunnen meerdere dieren onderzocht worden, zodat een betrouwbaar beeld wordt verkregen van de belangrijke ziektekiemen op uw bedrijf.

Diarree en luchtwegproblemen bij kalveren

Een tweede voorbeeld uit de praktijk zijn de testen bij kalveren met diarree en longontsteking. Kiemen die een rol spelen bij diarree op jongere leeftijd zijn E. coli, rotavirus, coronavirus en cryptosporidiose. Op oudere leeftijd krijgen we vaker te maken met coccidiose en giardia. Helaas is het, net zoals bij de melk, niet mogelijk om op het oog en aan de hand van geur en kleur te zien welke verwekker(s) de oorzaak is van de diarree. Ook speelt vaak voedingsdiarree een rol, waardoor onnodig een behandeling wordt ingezet. Een mestonderzoek door middel van een sneltest of microscopisch onderzoek geeft vaak snel duidelijkheid, waarna voor een juiste behandeling kan worden gekozen en/of passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Ook bij een longontsteking kan door middel van onderzoek, zoals longspoelingen en bloedafname voor antistoffenbepaling, worden bepaald welke kiem een rol speelt op uw bedrijf. Met een uitslag kan er worden

gekeken of er gebruik is gemaakt van de juiste vaccinatiestrategie. Er zijn namelijk verschillende soorten vaccins beschikbaar die niet allemaal dezelfde kiemen bevatten/afdekken. Om in een nog eerder stadium te bepalen of kalveren voldoende weerstand hebben gekregen vanuit de biest, kan worden gekozen om antistoffen te bepalen in het bloed bij kalveren in de eerste levensweek.

Slepende melkziekte

Als laatste voorbeeld zijn er stofwisselingsziekten, zoals slepende melkziekte. Door middel van de BHBZ kan gekeken worden hoe uitgesproken de negatieve energiebalans is bij een koe. Ook bij de Downer koe kan bloedonderzoek worden ingezet, wanneer een uierontsteking en trauma is uitgesloten. Dit bloedonderzoek kan snel worden uitgevoerd waardoor binnen korte tijd duidelijk is of er sprake is van een calcium- fosfor- of magnesiumtekort. Ook kunnen er andere parameters worden bekeken waardoor er een aanvullende therapie kan worden ingezet en een betere/meer betrouwbare prognose kan worden gegeven.

Kennis over oorzaak problemen is essentieel. Uiteraard zijn er nog veel meer testen beschikbaar, maar toch blijkt uit cijfers dat vaak maar een klein gedeelte van de veehouders hier gebruik van maakt. Onvoldoende kennis over de oorzaak van een probleem zorgt ervoor dat dieren soms met de verkeerde therapie worden behandeld, vroegtijdig worden afgevoerd of soms zelfs doodgaan. Het zorgt daarnaast soms ook voor hoger antibioticagebruik, wat juist niet wenselijk is. Ook is het soms lastig voor erfbetreders om een passend en specifiek bedrijfsadvies te geven, wanneer er dergelijke informatie ontbreekt. Het eeuwenoude spreekwoord meten is weten blijft dus nog altijd van toepassing. •

ADVERTENTIE

<p>HANDELSONDERNEMING ROOZEBOOM</p>	<p>sitrex BOBMAN</p>	<p>De 10 sterke punten van de Sitrex AGM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sitrex zelfrijdende, getrokken en stationaire machines van 3 tot 50 m³ ● Beste mengresultaat in kortste tijd ● Laagste dieselverbruik per voerbereit ● Netto inhoud bv 20M³ is 20M³ voer inhoud ● Eenvoudige bediening ● Zeer goede wendbaarheid door zeer korte wielbasis ● Zeer lange levensduur ● Lage bedrijfskosten ● Goede service en onderdelen voorziening voor NL BE DU ● Meer dan 35 jaar ervaring met verticale mengwagens 	<p>ROOZEBOOMAGRI SILO'S - VIJZELS - POLYESTER</p> <p>www.roozeboom-agri.nl</p> <ul style="list-style-type: none"> ● In- en verkoop van: Nieuwe en gebruikte voersilo's, kunstmestsilo's en tanks ● Verplaatsen en reparatie van silo's ● Levering van vijzels en montage ● Importeur van CN-AGRO dierhuisvesting en toebehoren
<p>Zelhorstweg 12 7739PN Vinkenbuurt (Ommen) Mobiel: +31(0)627594818 +31(0)646431334 www.roozeboom.nu Importeur BOBMAN Importeur sitrex</p>		<p>Getrokken en zelfrijdende voermengwagens</p> 	
<p>Beurzen: Hannover, Brussel Meer als 300 reverentieadressen in NL. BE. DE.</p> <p>Meer dan 200 gebruikte silo's en tanks op voorraad Michiel Roozeboom: +31(0)646181903</p>			